

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

21 грудня 2018 року

м. Київ

№ 144

Про внесення змін до Положення про функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків в особливий період

Відповідно до статей 6, 7, 15, 56 Закону України “Про Національний банк України”, з метою вдосконалення роботи банківської системи України в особливий період Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Унести зміни до Положення про функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків в особливий період, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 21 квітня 2004 року № 175, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 травня 2004 року за № 618/9217 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 02 лютого 2009 року № 39), виклавши його в новій редакції, що додається.

2. Департаменту інформаційних технологій (Нагорнюк В. В.) після офіційного опублікування довести до відома Державної казначейської служби України та банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Холода С. В.

4. Постанова набирає чинності з 01 січня 2019 року.

Голова

Яків СМОЛІЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
21 квітня 2004 року № 175
(у редакції постанови
Правління Національного банку
України від 21 грудня 2018 року № 144)

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
17 травня 2004 року за
№ 618/9217

Положення про функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків в особливий період

І. Загальні положення

1. Це Положення визначає загальні засади функціонування інформаційних систем Національного банку України (далі – Національний банк) та банків, інших установ – учасників інформаційних систем Національного банку в особливий період.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

1) залучений банк – банк, залучений до роботи в особливий період. Перелік таких банків визначає Національний банк;

2) особливо важливі дані в особливий період (далі – ОВД ОП) – сукупність електронних даних, які містять інформацію про клієнтів і контрагентів, аналітичні рахунки та операції банку (філії) за певний період часу (день, місяць, рік), отриманих в особливий період;

3) учасники інформаційних систем Національного банку (далі – учасники інформаційних систем) – Національний банк, банки та їх відокремлені підрозділи, інші установи, які відповідно до нормативно-правових актів Національного банку з питань функціонування інформаційних систем беруть участь в інформаційних системах Національного банку.

Інші терміни використовуються в цьому Положенні в значеннях, визначених нормативно-правовими актами Національного банку з питань

функціонування банківської системи України в умовах особливого періоду, функціонування інформаційних систем та міжбанківського переказу коштів в Україні в національній валюті.

II. Загальні засади функціонування інформаційних систем Національного банку в особливий період

3. Національний банк у разі настання особливого періоду повідомляє всіх учасників інформаційних систем Національного банку про:

1) уведення режиму функціонування інформаційних систем Національного банку в умовах особливого періоду;

2) порядок припинення роботи інформаційних систем Національного банку, які не функціонуватимуть під час особливого періоду.

4. Національний банк в особливий період забезпечує функціонування таких інформаційних систем Національного банку:

1) системи електронної пошти Національного банку (далі – система ЕП);

2) системи електронних платежів Національного банку (далі – СЕП);

3) систем автоматизації інструментів монетарної політики (далі – САІМП);

4) системи автоматизації оброблення статистичної та звітної інформації (далі – система Статзвітність);

5) системи автоматизації готівкового обігу (далі – система САГО);

6) системи автоматизації банківських операцій Національного банку (далі – САБО);

7) системи Центрального маршрутизатора та розрахунково-клірингового центру Національної платіжної системи “Український платіжний простір”.

Національний банк припиняє функціонування інших інформаційних систем Національного банку на час особливого періоду і відновлює після його завершення.

5. Учасниками СЕП, системи ЕП, САІМП, системи Статзвітність, САГО в особливий період є залучені банки.

6. Національний банк або залучений банк припиняє функціонування інформаційних систем, якщо постачальники послуг, потрібних для забезпечення

роботи систем, оголошують форс-мажорні обставини і припиняють постачання цих послуг.

Національний банк і залучені банки забезпечують виконання функцій інформаційних систем у ручному режимі з обробленням інформації на паперових носіях.

Національний банк і залучені банки вносять результати оброблення інформації до інформаційних систем після відновлення їх функціонування та/або після завершення особливого періоду.

7. Національний банк та інші учасники інформаційних систем (за погодженням із Національним банком) мають право для забезпечення виконання функцій інформаційних систем використовувати такі методи і механізми:

- 1) передавання інформації на змінних носіях;
- 2) використання інших засобів електронного зв'язку (далі – альтернативні засоби телекомунікації);
- 3) передавання функцій з обслуговування клієнтів до іншого відокремленого підрозділу або залученого банку.

8. Національний банк має право перенести функціонування інформаційних систем Національного банку до віддаленого резервного пункту. У такому разі він повідомляє залученим банкам про потребу внесення змін до технології обміну інформацією з ними.

III. Порядок припинення роботи в інформаційних системах учасників інформаційних систем, які не залучені до роботи в особливий період

9. Учасник інформаційних систем, не залучений до роботи в особливий період (далі – учасник, не залучений до роботи), припиняє свою роботу в інформаційних системах Національного банку і самостійно вживає заходів для зберігання даних та обладнання інформаційних систем.

10. Учасник, не залучений до роботи, протягом однієї доби після припинення роботи в інформаційних системах формує ОВД ОП, що містять інформацію до дня припинення роботи в інформаційних системах включно, записує на електронні носії та зберігає протягом строку, визначеного Правилами застосування переліку документів, що утворюються в діяльності Національного банку України та банків України, затвердженими постановою Правління Національного банку України від 27 листопада 2018 року № 130, для документів, що містяться в ОВД ОП.

11. Учасник, не залучений до роботи, зберігає інформацію про міжбанківські електронні розрахункові документи й ОВД ОП у трьох копіях,

одна з яких зберігається у відокремленому підрозділі або резервному пункті учасника.

IV. Порядок роботи в інформаційних системах Національного банку залучених банків в особливий період

12. Залучений банк самостійно вживає заходів для зберігання даних та обладнання інформаційних систем, які припиняють функціонування під час особливого періоду.

13. Залучений банк і його філії протягом особливого періоду:

1) формують кожного банківського дня ОВД ОП та інформацію про міжбанківські електронні розрахункові документи;

2) зберігають інформацію про міжбанківські електронні розрахункові документи й ОВД ОП у трьох копіях, одна з яких має зберігатися у відокремленому підрозділі або резервному пункті залученого банку.

14. Залучений банк під час особливого періоду зберігає первинні документи на паперових носіях.

15. Національний банк не вносить змін до роботи залученого банку в інформаційних системах Національного банку і не обмежує перелік операцій, що виконуються банком, якщо система автоматизації банку (далі – САБ) функціонує або тимчасово не може забезпечити виконання банківських операцій, але збережені бази даних САБ банку.

16. Залучений банк передає інформацію в електронному вигляді в захищеному виді згідно з технологією оброблення документів.

17. Залучений банк у разі неможливості обміну інформацією з інформаційною мережею Національного банку узгоджує з Національним банком інший спосіб і порядок передавання інформації:

1) альтернативними засобами телекомунікації;

2) на змінних носіях інформації в електронному вигляді;

3) на паперових носіях.

18. Національний банк і залучені банки для забезпечення відновлення бухгалтерського обліку засобами інформаційної системи зобов'язані в разі порушення штатного функціонування інформаційної системи:

1) узяти за основу оборотно-сальдовий баланс на останню дату перед порушенням функціонування інформаційної системи;

2) накопичувати всі документи, згідно з якими здійснюються операції, починаючи із зазначеної дати в паперовому вигляді;

3) зберігати копії розрахункових документів у відокремлених підрозділах;

4) відобразити під час відновлення ведення обліку документи в повному обсязі в інформаційній системі тією датою, на яку були здійснені операції.

19. Залучений банк самостійно вирішує питання відновлення функціонування САБ у разі руйнування даних САБ банку за умови можливості їх відновлення.

Залучений банк під час відновлення даних САБ використовує архіви САБ, ОВД ОП, паперові копії первинних документів.

Залучений банк зобов'язаний відновити інформацію про операції, виконані через СЕП та інші платіжні системи, учасником яких він є. У разі втрати інформації про ці операції в САБ залучений банк має право використовувати інформацію про ці операції, отриману із СЕП та інших платіжних систем.

20. Залучений банк, САБ якого не функціонує, за умови збереження інформації, потрібної для відновлення функціонування САБ і для виконання операцій, до відновлення функціонування САБ здійснює операції в ручному режимі з використанням паперових носіїв.

Залучений банк узгоджує з Національним банком перелік інформаційних систем Національного банку, з якими він продовжує обмін інформацією з використанням паперових носіїв.

Залучений банк зобов'язаний після відновлення функціонування САБ і відображення в ній операцій, здійснених у ручному режимі, надати відповідну інформацію в електронному вигляді до інформаційних систем Національного банку, обмін з якими було призупинено.

21. Національний банк приймає розпорядчий акт про можливість продовження діяльності залученого банку, який втратив бази даних САБ і не має змоги їх відновити, і визначає перелік заходів, які залучений банк зобов'язаний вжити для продовження або припинення його діяльності.

22. Залучений банк, який має внутрішньобанківську міжфілійну платіжну систему (далі – ВМПС), самостійно вирішує питання відновлення функціонування засобів телекомунікації або переведення на альтернативні засоби телекомунікації в разі виникнення телекомунікаційних проблем у ВМПС за умови збереження функціонування ВМПС і САБ учасників ВМПС.

Залучений банк має право передавати інформацію між учасниками ВМПС на паперових носіях з обов'язковим відображенням її в САБ учасників ВМПС і в базах даних ВМПС.

23. Залучений банк, який має ВМПС, у разі неможливості забезпечити її функціонування виконує операції між філіями і міжбанківські розрахункові документи в ручному режимі з використанням паперових розрахункових документів із урахуванням вимог нормативно-правових актів Національного банку про порядок здійснення безготівкових розрахунків у національній валюті в особливий період.

V. Завершення особливого періоду

24. Національний банк відновлює функціонування всіх інформаційних систем Національного банку за місцем їх штатного розташування і вносить до даних цих систем інформацію, накопичену під час особливого періоду.

25. Учасники інформаційних систем відновлюють функціонування САБ.

26. Залучені банки відображають у САБ усі операції, виконані під час особливого періоду нештатним способом.

27. Залучені банки за дорученням власників рахунків, відкритих спеціально для роботи в особливий період, перераховують залишки на цих рахунках до банків за місцем штатного обслуговування їх власників і закривають ці рахунки.

VI. Функціонування СЕП в особливий період

28. Учасниками СЕП в особливий період є Національний банк і залучені банки.

29. Національний банк переводить СЕП на функціонування в особливий період у такому порядку:

1) персонал центру оброблення СЕП (далі – ЦОСЕП) у разі оголошення особливого періоду протягом банківського дня виконує такі дії:

припиняє приймання початкових платежів до СЕП;

інформує учасників СЕП про необхідність термінового підтвердження платежів у відповідь;

виконує квітування файлів платежів у відповідь, що протягом 30 хвилин не будуть підтверджені учасниками СЕП;

завершує банківський день;

2) персонал ЦОСЕП у разі оголошення особливого періоду після завершення одного банківського дня і перед початком наступного банківського дня виконує такі дії:

- відкриває банківський день;
- установлює заборону здійснювати початкові платежі в СЕП;
- виконує квітування всіх файлів платежів у відповідь;
- завершує банківський день;

3) персонал ЦОСЕП уносить зміни до довідника учасників СЕП відповідно до їх складу в особливий період.

30. ЦОСЕП починає банківський день без звіряння стану технічних рахунків зі станом кореспондентських рахунків у САБО, якщо САБО Національного банку тимчасово не функціонує.

31. Національний банк у разі потреби має право дозволити овердрафт за технічними кореспондентськими рахунками учасників СЕП.

32. Залучені банки відображають платежі, проведені через СЕП, на рахунках клієнтів лише після отримання підсумкової інформації дня СЕП.

Розрахунковий документ визнається остаточно виконаним банком-відправником після отримання ним підсумкової інформації дня СЕП, у якому відображено цей документ.

Розрахунковий документ визнається отриманим банком-отримувачем після отримання ним підсумкової інформації дня СЕП, у якому цей документ має ознаку “проведений за кореспондентським рахунком отримувача”.

33. Національний банк під час особливого періоду вносить зміни до довідника учасників СЕП, якщо залучений банк зазнав невиправних пошкоджень і не може відновити свою діяльність.

34. Завершення оброблення інформації в СЕП у разі неможливості продовження її функціонування виконується за схемою, наведеною в пункті 29 розділу VI цього Положення.

35. Залучений банк у разі неможливості штатної взаємодії з СЕП виконує міжбанківський переказ за допомогою паперових розрахункових документів у порядку, визначеному нормативно-правовим актом Національного банку щодо організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі.

36. Національний банк відновлює обмін інформацією між залученим банком і СЕП у штатному режимі після того, як залучений банк відновлює повноцінне функціонування САБ (ВМПС) і вносить до неї всі операції, здійснені з використанням документів на паперових носіях.

37. Національний банк у разі неможливості штатної взаємодії з СЕП або неможливості функціонування СЕП у цілому під час виконання міжбанківського переказу між залученими банками за допомогою паперових розрахункових документів:

1) веде облік документів, якими здійснює списання/зарахування коштів за кореспондентськими рахунками залучених банків, у паперовому вигляді;

2) після відновлення функціонування СЕП приводить у відповідність стан технічних рахунків у СЕП до стану кореспондентських рахунків з урахуванням розрахункових документів, виконаних у паперовому вигляді.

38. Національний банк відновлює функціонування СЕП у штатному режимі після завершення особливого періоду в такому порядку:

1) Національний банк відновлює роботу ЦОСЕП у штатному режимі за місцем його штатного розташування в проміжку між банківськими днями;

2) учасники СЕП, які не були залучені до роботи в особливий період, для відновлення роботи в СЕП подають заявки на включення їх до довідника учасників СЕП. Національний банк під час включення таких учасників до довідника учасників СЕП приводить значення технічних рахунків у СЕП у відповідність до значення їх кореспондентських рахунків у Національному банку.

VII. Функціонування САІМП в особливий період

39. Залучені банки в особливий період продовжують роботу в САІМП для виконання операцій, передбачених нормативно-правовими актами з питань депозитарної діяльності та регулювання ліквідності банків України.

40. Національний банк обслуговує розрахунки за правочинами з цінними паперами відповідно до нормативно-правових актів Національного банку з питань депозитарної діяльності та регулювання ліквідності банків України.

41. Національний банк у разі неможливості забезпечити функціонування САІМП припиняє її функціонування і здійснює депозитарну діяльність та операції з регулювання ліквідності банків України в ручному режимі на підставі документів, поданих на паперових носіях або в електронному вигляді, визначених нормативно-правовими актами Національного банку з питань депозитарної діяльності та регулювання ліквідності банків України.

Національний банк і учасники САІМП здійснюють обмін інформацією на паперових носіях.

VIII. Функціонування системи Статзвітність в особливий період

42. Залучений банк у разі припинення функціонування електронних систем оброблення інформації зобов'язаний подавати статистичну звітність, що подається до Національного банку (далі – звітність), відповідно до нормативно-правового акта Національного банку з питань організації подання статистичної звітності в умовах особливого періоду.

43. Національний банк у разі неможливості подання банком файлів звітності дублює звітність банку попередньої звітної дати на поточну звітну дату.

IX. Функціонування САБО Національного банку в особливий період

44. Національний банк забезпечує виконання таких основних функцій САБО:

- 1) ведення кореспондентських рахунків залучених банків;
- 2) виконання операцій Національного банку;
- 3) ведення балансу та відображення операцій у головній книзі Національного банку.

45. Національний банк забезпечує взаємодію САБО з іншими інформаційними системами Національного банку, які функціонують в особливий період.

X. Функціонування САГО Національного банку в особливий період

46. Учасниками САГО в особливий період є Національний банк, уповноважені банки, визначені Національним банком для роботи в системі САГО (далі – залучений уповноважений банк), та/або залучений банк.

47. Залучений уповноважений банк та/або залучений банк і Національний банк у разі неможливості штатної взаємодії з використанням САГО виконують операції відповідно до вимог Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій в банківській системі в особливий період, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 05 травня 2018 року № 51, з оформленням/обробленням документів на паперових носіях.

48. Національний банк відновлює обмін інформацією із залученим уповноваженим банком у САГО у штатному режимі, після того як залучений уповноважений банк відновлює повноцінне функціонування САБ (ВМПС) і вносить до неї всі операції, здійснені з використанням документів на паперових носіях.

49. Залучений уповноважений банк надає інформацію Національному банку щодо залишків у грошових сховищах запасів готівки Національного банку на зберіганні на день відновлення зв'язку з САГО.

50. Залучений уповноважений банк подає до Національного банку заявку на підкріплення/вивезення, збільшення/зменшення запасів готівки Національного банку на зберіганні відповідно до змін залишків запасів готівки Національного банку на зберіганні у сховищах залученого уповноваженого банку станом на початок та закінчення особливого періоду.

51. Національний банк надає дозвіл на підкріплення/вивезення, збільшення/зменшення запасів готівки Національного банку на зберіганні відповідно до поданої заявки залученого уповноваженого банку.

52. Національний банк та залучений уповноважений банк забезпечують перерахування коштів відповідно до збільшення/зменшення запасів готівки Національного банку на зберіганні.

XI. Резервування системи захисту інформації для забезпечення роботи банківської системи в особливий період

53. Національний банк і залучені банки в особливий період використовують такі самі системи захисту інформації, що й до особливого періоду.

54. Залучений банк зобов'язаний виконувати оброблення електронних банківських документів у захищеному режимі згідно з правилами їх оброблення в кожній інформаційній системі.

55. Залучений банк повинен до настання особливого періоду здійснити підготовчі роботи для забезпечення інформаційних задач відповідними ключами системи захисту інформації згідно з правилами розподілу ключів у кожній інформаційній системі.

Директор Департаменту
інформаційних технологій

Володимир НАГОРНЮК

ПОГОДЖЕНО

Заступник Голови
Національного банку України
_____ С. ХОЛОД

(підпис)

“ _____ ” 2018 року

(дата)